

Vejledning til censorer vedrørende inhabilitet ved censorvirket

Censorvirket ved Forsvarsakademiet er omfattet af Forvaltningsloven, og Forvaltningslovens bestemmelser om inhabilitet gælder derfor også for censorer.¹ Det centrale princip er, at man ikke må medvirke i behandling af en sag, herunder virke i en eksamination som censor, hvis man er inhabil.² Det vil med andre ord sige, at det ikke er et spørgsmål om, hvorvidt man selv mener, at man på upartisk vis kan medvirke i en eksamination. Hvis der foreligger grunde til inhabilitet, så er man udelukket fra deltagelse i den pågældende eksamination.

Forvaltningsloven beskriver en række omstændigheder, som bevirker, at man er inhabil i forhold til en bestemt sag. I denne forbindelse medfører det, hvorvidt man som censor kan være inhabil i forhold til en bestemt eksamination.³ Hvorvidt der foreligger sådanne omstændigheder, som medfører inhabilitet, afgøres ved en generel og objektiv vurdering. Det vil sige, at der ikke ses individuelt på, hvorvidt vedkommende er hæderlig og vil kunne formodes at gennemføre eksaminationen på upåklagelig vis.

Der er særligt to former for inhabilitet, der er relevant i forbindelse med censorvirket på Forsvarsakademiet: For det første er man inhabil, hvis man har en særlig personlig relation til eksaminanden, eksempelvis er kæreste, ægtefælle, beslægtede m.v. Den anden relevante grund for inhabilitet er en slags opsamlingsbestemmelse, som begrunder inhabilitet, hvis der foreligger *"omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed."* Det afgørende er her, at der foretages en konkret vurdering af relationen og omstændighederne. Inhabilitet efter denne opsamlingsbestemmelse vil for eksempel typisk foreligge ved nære venskaber eller deciderede uvenskaber. Man er også inhabil, hvis man har en særlig (personlig) interesse i udfaldet af eksaminationen. Det afgørende er, hvorvidt der ved en konkret vurdering konkluderes, at der er særlige forhold, som peger i retning af interessekonflikter.

Det faktum, at man er arbejdskollegaer inden for Forsvaret begrunder ikke i sig selv inhabilitet, men inhabilitet kan for eksempel komme på tale i situationer, hvor der tidligere har været alvorlige arbejdsmæssige konflikter eller lignende mellem censor og eksaminanden. Det afgørende ved inhabilitetsvurderingen er, om der er *"fare for, at afgørelsen i sagen vil kunne blive påvirket af uvedkommende hensyn."* Det betyder, at det ikke nødvendigvis begrunder inhabilitet i sig selv, hvis en overordnet deltager som censor ved en eksamination af en underordnet medarbejder. Forsvaret er i den forstand en lille organisation, hvor det ikke kan undgås, at man krydser hinandens veje i forskellige funktioner. På den anden side bør man være varsomt ved at indgå i en eksamination som censor, hvor der kan rejses tvivl om habilitet. Her er den sikre vej, at følge et forsigtighedsprincip og undgå situationer, hvor der kan rejses tvivl om habiliteten og upartiskhed.

Den pågældende censor er forpligtet til at underrette censorformandskabet og eksamensadministrationen,⁴ hvis der foreligger omstændigheder, som kan begrunde inhabilitet.⁵

Hvis man er i tvivl om, hvorvidt der kan være omstændigheder, som begrunder inhabilitet, så er den rette fremgangsmåde, at man gør opmærksom på de omstændigheder, som gør, at man er i tvivl. Det er ikke censorers opgave at vurdere, om man er inhabil eller ej, men alene at gøre opmærksom på de faktuelle forhold, der kunne være i forbindelse med en konkret censoropgave.

Hvis man ikke (endnu) har takket ja til den konkrete censoropgave, som man har fået tilbudt, og man har betænkeligheder vedrørende habilitet, så bør man ud fra et forsigtighedsprincip sige nej til opgaven.

¹ Dette fremgår af **Eksamensbekendtgørelsens § 53, stk. 3**, som ikke direkte finder anvendelse på Forsvarsakademiets uddannelser, men i forhold til inhabilitet kan anvendes analogt: "Censorernes virke er omfattet af de forvaltningsretlige regler, herunder reglerne om inhabilitet og tavshedspligt."

² **Forvaltningslovens § 3, stk. 3.**: "Den, der er inhabil i forhold til en sag, må ikke træffe afgørelse, deltage i afgørelsen eller i øvrigt medvirke ved behandlingen af den pågældende sag."

³ **Forvaltningslovens § 3, stk. 1.**: "Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, er inhabil i forhold til en bestemt sag, hvis

1) vedkommende selv har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er eller tidligere i samme sag har været repræsentant for nogen, der har en sådan interesse,

2) vedkommendes ægtefælle, beslægtede eller besvogrede i op- eller nedstigende linie eller i sidelinien så nær som søskendebørn eller andre nærstående har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er repræsentant for nogen, der har en sådan interesse,

3) vedkommende deltager i ledelsen af eller i øvrigt har en nær tilknytning til et selskab, en forening eller en anden privat juridisk person, der har en særlig interesse i sagens udfald,

4) sagen vedrører klage over eller udøvelse af kontrol- eller tilsynsvirksomhed over for en anden offentlig myndighed, og vedkommende tidligere hos denne myndighed har medvirket ved den afgørelse eller ved gennemførelsen af de foranstaltninger, sagen angår, eller

5) der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed.

Stk. 2. Inhabilitet foreligger dog ikke, hvis der som følge af interessens karakter eller styrke, sagens karakter eller den pågældendes funktioner i forbindelse med sagsbehandlingen ikke kan antages at være fare for, at afgørelsen i sagen vil kunne blive påvirket af uvedkommende hensyn."

⁴ censorkorps@fak.dk

⁵ **Forvaltningslovens § 6.** "Den, der er bekendt med, at der for den pågældendes vedkommende foreligger forhold, som er nævnt i § 3, stk. 1, skal snarest underrette sin foresatte inden for myndigheden herom, medmindre det er åbenbart, at forholdet er uden betydning. (...).

Stk. 2. Spørgsmålet om, hvorvidt en person er inhabil, afgøres af den i stk. 1 nævnte myndighed.

Stk. 3. Vedkommende må ikke selv deltage i behandlingen og afgørelsen af spørgsmålet om inhabilitet, (...)."